

Posudek na diplomovou práci Bc. Kláry Lepeškové

Neologismy v oblasti sociálních sítí

(Filozofická fakulta JU, České Budějovice 2020, 99 stran)

Práce Kláry Lepeškové se zabývá otázkou neologismů užívaných v oblasti sociálních sítí. Již úvodem mohu říci, že jde o práci zdařilou, neboť nabízí nový pohled na studovanou problematiku, s níž se v obdobně zaměřených pracích nesetkáváme.

Práce je rozdělena na dvě části, na část teoretickou a praktickou. Na teoretické části je zajímavé to, že autorka nezabředla do zkratkovitých informací zohledňujících toliko otázky z oblasti derivační morfologie, ale že se pokusila téma pojmut mnohem komplexněji. V úvodních kapitolách se tak zabývá onomasiologickými přístupy, jež jsou uplatňovány při utváření nového lexika. Zmiňuje tak např. kognitivně- sociální model Grzegy (2011), cituje i některé starší práce Dokulilovy (1978). Věnuje se i teoretickým otázkám prediktability možných pojmenování při vzniku neologismů. Závěr teoretické části je věnován jednotlivým slovtvorným postupům podle Varelové Ortegové (2005). V názorných tabulkách jsou představeny nejfrekventovanější afixy ve španělštině a slovtvorné postupy parasyntéza, kompozice, rekompozice. Okrajově jsou zmiňovány i teorie brněnské lexikologické školy (Bartoš, Valíková, Stehlík). Ke koncepci teoretické a její prezentaci nemám žádné zásadní připomínky. Z příloženého seznamu zdrojů na str. 95-97 je patrné že množství prostudované literatury převyšuje standardní počet odborných titulů. Pro účely obhajoby tedy navrhuji obecnější úvahu k zamyšlení: jsou tyto modely univerzálně aplikovatelné na všechna odvětví odborné terminologie (např. jazyk vědy a techniky, jazyk práva a administrativy, jazyk medicíny) či každá z těchto oblastí potenciálně predikuje jiný typ?

V části praktické autorka analyzuje neologismy z oblasti sociálních sítí. Ve svých analýzách postupuje systematicky podle předem stanovených cílů definovaných na str. 36. Jsem ráda, že zčásti navazuje na poznatky z první teoretické kapitoly (např. Dokulilův onomasiologický model). Předmětem jejího zájmu je pět zvolených neologismů: *googlear*, *bloguero*, *feisbuquear*, *jáquer*, *cliquear*. Výběr tohoto vzorku je představen v kapitole 5.2. Příkladů není mnoho, ale vzhledem k tomu, že následné analýzy jednotlivých neologismů jsou poměrně důkladné, považuji je pro účely diplomové práce za dostačující. Pro přístup Kláry Lepeškové je příznačné to, že se nespokojuje s jednostrannými odpověďmi. Na jednu stranu to může být místy pro čtenáře skoro až frustrující, neboť v okamžiku, kdy je přesvědčen o správnosti určité hypotézy, dozví se, že by to mohlo být i jinak (např. str. 50-51). Na druhou stranu je to však sympatické, protože je vidět, že autorka zvážila všechny možnosti a promýšlela je. Na řadu otázek, které jsou v práci nadhozeny, nelze čekat jednoznačnou odpověď ani od zkušených lingvistů – např. nelze s určitostí odpovědět, proč se

nějaké lemma vyvíjelo tak a ne jinak, a v jakém pořadí byly přiřazovány jednotlivé další derivační morfémy a jaká je predikce dalšího vývoje. Práce Kláry Lepeškové samozřejmě také neposkytuje absolutní odpovědi na otázky, které si během svého výzkumu kladla, a řada jejích odpovědí by zasloužila další výzkum (např. str. 81). Přínos práce však vidím v tom, že autorka nabízí zajímavý a originální model, jak na neologii nahlížet. K práci mám několik dotazů:

1. U frekvence dublet typu *googlear – buscar en Google* na str. 41 diplomantka uvádí vyšší frekvenci v korpusu (nespecifikuje v jakém) varianty *buscar en Google*. Zmiňuje i názor odborné veřejnosti k užívání té či oné formy. Dalo by se vzhledem k principu ekonomičnosti předpokládat, že u mluveného jazyka tento poměr může být jiný? Sama toto téma lehce otevírá na str. 43. Byly při vyhledávání vzaty v potaz i příklady nějakého korpusu mluvené španělštiny?
2. Mohla byste upřesnit zdroj dat v tabulce č. 7 na str. 48, která představuje frekvenci infinitivních koncovek ve španělštině? V této souvislosti navíc pochybuji nad správností tvrzení, že morfém *-ear* chápeme jako infinitivní koncovku a můžeme jeho užití u slovesa *googlear* dávat do souvislosti s frekvencí jednotlivých infinitivních zakončení. Osobně mám za to, že zde jde o jasný sufix, a to z důvodu lexikálního obohacení základového lexému o příznak opakovaného děje, jež je přítomen i u dalších sloves derivovaných od substantiv (*golpear, cliqupear*). To ostatně autorka sama připouští v závěru své práce na str. 81. Nerozumím proto, proč na problematiku na str. 48 rovnou nenahlíží úhlem pohledu zmiňovaným v samotném závěru práce? K tomuto ještě jedna poznámka: na str. 52 označujete jako sufix **-uear** (*bloguear*), v tabulce na str. 55 – (e)ar. Můžete to upřesnit?
3. Není mně úplně zřejmý princip, podle kterého byla řazena jednotlivá slova do systému onomasiologických kategorií mutace a transpozice. Prosím, aby toto autorka u obhajoby blíže vysvětlila např. pro slovo *bloguear*, které řadí do obou kategorií (str. 53 a 55).

Po formální stránce je práce na standartní úrovni. Je přehledná, stylisticky vyrovnaná. Narazila jsem jen na několik drobných překlepů, upozorňuji i na jinou velikost písma na str. 42. Pro úplnost bych ještě byla uvítala bližší specifikaci ukázek užívaných neologismů (např. rok užití, typ textu apod.).

Závěr: Závěrem konstatuji, že předkládaná diplomová práce Bc. Kláry Lepeškové vyhovuje požadavkům na tento typ prací kladeným. Práci doporučuji k obhajobě a hodnotím jako **výbornou** s tím, že výsledná známka bude stanovena na základě výsledku obhajoby.